

การศึกษาคุณค่าทางโภชนาของวัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่นเขตจังหวัดปัตตานี

Studies on Nutritive Value of Local Feedstuffs in Pattani Province

บทนำ

วิสัยทัศน์ของจังหวัดปัตตานี คือ การเป็นศูนย์กลางการศึกษาศาสนาอิสลาม เป็นฐานการผลิต การบริการ การค้า การส่งออกอาหารฮาลาลกับโลกมุสลิม ควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความปลอดภัย โดยจัดงบประมาณให้กับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อจัดโครงการบริการวิเคราะห์วิจัย และพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลในเขตนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี และจัดงบประมาณให้กับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี จัดทำโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งหมู่บ้านการเลี้ยงแพะ เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล (ศูนย์ข้อมูลกลางจังหวัดปัตตานี, 2549) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีนโยบายเร่งด่วนเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ เพิ่มรายได้ ลดค่าใช้จ่าย และขยายโอกาสการพัฒนาอาชีพการเกษตร ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมงแก่เกษตรกรในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา, 2549) เป็นผลให้เกิดการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ และมีจำนวนปศุสัตว์ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตและพัฒนาปศุสัตว์ ได้แก่ การจัดการ อาหาร และพันธุ์สัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาหารและการให้อาหารสัตว์นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ และส่งผลกระทบโดยตรงต่อสมรรถภาพการเจริญเติบโต ประสิทธิภาพการผลิต และผลตอบแทนด้านต้นทุน - กำไรของกระบวนการผลิตทั้งหมด เนื่องจาก 60-70 เปอร์เซ็นต์ของต้นทุนการผลิตสัตว์ทั้งหมด เป็นต้นทุนค่าอาหาร ดังนั้นระบบการให้อาหารที่ดี และมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีลักษณะที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย สัตว์ได้รับอาหารที่มีโภชนาต่างๆ ครบถ้วน เหมาะสมตามประเภท ช่วงอายุ และการให้ผลผลิตของสัตว์ สามารถย่อยและใช้ประโยชน์จากโภชนาต่างๆ ที่มีในอาหารได้ดี ไม่มีสิ่งปนเปื้อน สารพิษ หรือสารยับยั้งการเจริญเติบโตที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ ซึ่งในเรื่องของอาหารสัตว์นี้ การตรวจสอบคุณภาพของอาหารสัตว์นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะทำให้ทราบว่าพืชอาหารสัตว์ หรือวัตถุดิบที่ใช้ผสมเป็นอาหารสัตว์มีคุณภาพเป็นอย่างไร ทำให้สามารถจัดการด้านอาหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่จากสภาพการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ พบว่าวัตถุดิบอาหารสัตว์ต่างๆ ที่เป็นส่วนผสมของอาหารชั้น เช่น รำละเอียด ข้าวโพด กากถั่วเหลือง ปลาช่อน ปลาขาว มันเส้น มีราคาแพง เนื่องจากวัตถุดิบบางชนิดไม่มีการผลิตในภาคใต้ หรือผลิตได้แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ในภาคใต้ประกอบอาชีพการทำสวนยางสวนไม้ผล และการประมง ซึ่งให้ผลตอบแทนดีกว่าการปลูกข้าว ข้าวโพด และถั่วเหลือง นอกจากนี้

วัตถุดิบบางชนิดที่ผลิตได้ในภาคใต้ เช่น ปลาป่น ก็ไม่สามารถซื้อโดยตรงจากโรงงานได้ เพราะโรงงานผู้ผลิตปลาป่นส่วนใหญ่มีสัญญาอยู่กับผู้รับซื้อ หรือผู้ผลิตอาหารสัตว์รายใหญ่ จึงไม่จำหน่ายปลีกให้แก่เกษตรกร (กองอาหารสัตว์, 2549ก)

ดังนั้นการทดลองนี้ จึงมุ่งศึกษาคุณค่าทางโภชนาของอาหารสัตว์ในท้องถิ่นเขตจังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้เกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับรูปแบบการผลิตสัตว์ เพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจ ศึกษาแหล่งที่ผลิต และปริมาณส่วนประกอบคุณค่าทางโภชนาของวัตถุดิบอาหารสัตว์
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ที่จะนำวัตถุดิบอาหารสัตว์ไปใช้ประกอบสูตรอาหารในปริมาณที่พอเหมาะกับความต้องการในการผลิตของสัตว์